

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/40/2022
Identifikačné číslo spisu:	5115010833
Dátum vydania rozhodnutia:	09.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5115010833.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Kostolanskej a členov JUDr. Petra Kaňu a JUDr. Pavla Farkaša na neverejnom zasadnutí konanom 9. novembra 2022, s následným verejným vyhlásením rozsudku v ten istý deň, v trestnej veci proti obvinenému P.Á. T. pre obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona v spojení s § 139 ods. 1 písm. h) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného P. T. a dovolaní brata obvineného V. T., proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 2. marca 2017, sp. zn. 3To/91/2016, takto

rozhodol:

I.

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedenom v ustanovení § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bol uznesením Krajského súdu v Žiline z 2. marca 2017, sp. zn. 3To/91/2016 ako aj v konaní, ktoré mu predchádzalo

p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 3 ods. 3 a § 51 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, v neprospech obvineného P. T..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku uznesenie Krajského súdu v Žiline z 2. marca 2017, sp. zn. 3To/91/2016 sa zrušuje v celom rozsahu.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súde v Žiline sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

II.

Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku sa obvinený P. T., nar. X. P. XXXX v E. F., naposledy bytom v E. F., Ž. XX, t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov, berie do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Lehota väzby začne plynúť okamihom vyhlásenia tohto rozsudku, t. j. 9. novembra 2022 o 09.45 hod. a

obvinený ju bude vykonávať v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Žilina.

III.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa väzba obvineného P. T. nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „súd I. stupňa“) zo 16. júna 2016, sp. zn. 28Tk/2/2015 bol obvinený P. T. (ďalej len „obvinený“) uznaný za vinného v bode 1/ z obzvlášť závažného zločinu vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. h) Trestného zákona a v bode 2/ zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona a prečinu nedovolaného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

1/ 5. augusta 2014 v čase o 17.50 hod. pri policajnom zákroku proti jeho osobe, vykonávanom na základe príkazu na zatknutie, ktorý bol vydaný Okresným súdom Žilina 30. mája 2014, pod sp. zn. 1Tk/2/2014, v E. F. na Q. R., v rodinnom dome č. p. XXXX/X, na medziposchodí, v úmysle usmrtiť, spoza dverí cez ich spodnú časť najmenej štyrikrát zo vzdialenosti cca 4 metre vystrelil z legálne držanej krátkej guľovej zbrane značky Norinco, model 1911A1, kalibru 45ACP, výrobného čísla B.T. XXXXX, na zasahujúcich policajtov vystupujúcich po schodoch smerom k nemu, pričom prvého zo zasahujúcich policajtov strelou mierenou do oblasti životne dôležitých orgánov zasiahol do hrany balistického štítu, ktorým sa policajt chránil, odkiaľ sa projektíl odrazil do pravej strany bedier, do časti chránenej balistickou vestou, čím policajtovi Pohotovostného policajného útvaru Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove, Č.: XXX XXX spôsobil povrchové poranenie - pomliaždenie brušnej steny v pravej bedrovej oblasti ťažkého stupňa s odreninou, ktoré si vyžiadalo dobu práceneschopnosti policajta v trvaní do 21. augusta 2014, s dobou liečenia minimálne 21 dní, kde v danom prípade došlo k priamemu ohrozeniu života zasahujúceho policajta Č.: XXX XXX,

2/ v presne nezistenom čase na presne nezistenom mieste si zadovážil 1 ks dlhej guľovej zbrane značky JW-20, kalibru 22 Long Rifle, výrobného čísla XXXXXX spoločnes tlmičom, ďalej si zadovážil najmenej 277 ks nábojov kalibru 22 Long Rifle, ktoré boli 6. augusta 2014 zaistené pri obhliadke miesta činu a túto zbraň a strelivo mal v držbe bez povolenia v rozpore so zákonom č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pričom v prípade zbrane sa jedná z konštrukčného hľadiska v zmysle zákona o strelných zbraniach a strelive č. 190/2003 Z. z. v platnom znení, podľa § 4 ods. 1, ods. 2 písm. e/ o zbraň kategórie „A“ - zakázanú zbraň.

Za to mu súd I. stupňa uložil podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona, § 42 ods. 1 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 36 písm. j) Trestného zákona, § 37 písm. h) Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 22 rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona súd I. stupňa zaradil obvineného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

V zmysle § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil vo výroku o treste rozsudok súdu prvého stupňa z 24. marca 2015, sp. zn. 1Tk/2/2014, v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) z 9. júla 2015, sp. zn. 3To/77/2015, ktorým bol obvinenému uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov so zaradením na výkon trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil súd I. stupňa obvinenému

ochranný dohľad na dobu 2 roky s tým, že v zmysle § 77 ods. 1 písm. b) Trestného zákona je povinný sa 1 krát mesačne hlásiť u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v obvode miesta svojho pobytu.

Zároveň súd I. stupňa v zmysle § 287 ods. 1 Trestného zákona uložil obvinenému povinnosť nahradiť škodu poškodenému Slovenská republika - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova č. 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, vo výške 1.162,79 Eur.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona uložil trest prepadnutia vecí:

- dve kožené púzdra na zásobník,
- nôž s čiernou rukoväťou s nápisom Q.,
- čierne púzdro na zbraň,
- 1 ks krátka guľová zbraň Norinco, model 1911A1, kalibru 45 ACP, výrobného čísla B. XXXXX,
- 1 ks dlhá guľová zbraň značky JW-20, kalibru 33 Long Rifle, výrobného čísla XXXXXX spoločne s tlmičom,
- 8 ks hadičiek s obsahom 60 malokalibrových nábojov kal. 22 Long Rifle,
- 161 ks malokalibrových nábojov kal. 22 Long Rifle,
- 9 ks malokalibrových nábojov kal. 22 Long Rifle,
- 1 ks zásobník s obsahom 5 nábojov kal. 45 ACP,
- 1 ks zásobník s obsahom 5 nábojov kal. 45 ACP,
- 1 ks zásobník s obsahom 6 nábojov kal. 45 ACP,
- 1 ks zásobník s obsahom 10 nábojov kal. 45 ACP,
- 10 ks nábojov kal. 45 ACP.

V zmysle § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 42 ods. 2 Trestného zákona súd I. stupňa uložil obvinenému trest prepadnutia vecí:

- 1 ks samonabíjacia pištoľ americkej výroby zn. Colt M1911 AI, kal. 45 Auto s odstráneným výrobným číslom,
- 3 ks rádový zásobník s kapacitou 7 ks nábojov kal. 45 Auto,
- 4 ks rádový zásobník s kapacitou 10 ks nábojov kal. 45 Auto,
- 35 ks nábojov kal. 45 Auto, americkej výroby, s dnovým označením J.-X.,
- 12 ks nábojov kal. 45 Auto, českej výroby, s dnovým označením Q..

Odvolací súd uznesením z 2. marca 2017, sp. zn. 3To/91/2016 odvolanie obvineného proti rozsudku súdu I. stupňa ako nedôvodné v zmysle § 319 Trestného poriadku zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „dovolací súd“) uznesením z 19. marca 2019, sp. zn. 4Tdo/40/2018 dovolanie obvineného podané z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a), písm. i) a písm. g) Trestného poriadku proti uzneseniu odvolacieho súdu z 2. marca 2017, sp. zn. 3To/91/2016 a dovolanie brata obvineného V. T. podané z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. h) a písm. i) Trestného poriadku proti uzneseniu odvolacieho súdu z 2. marca 2017, sp. zn. 3To/91/2016 v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Brat obvineného V. T. opätovne podal dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu z 2. marca 2017, sp. zn. 3To/91/2016 z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku prostredníctvom obhajcu JUDr. Jiřího Martausa, advokáta v Liptovskom Mikuláši. Dovolanie odôvodnil tým, že podľa jeho názoru rozhodol odvolací súd v nezákonnom zložení, pretože rozhodoval v senáte zloženom zo sudcov JUDr. Milana Repáňa, JUDr. Márie Urbanovej a JUDr. Miroslava Mazúcha. Podľa rozvahy práce, ktorý bol platný a účinný v čase rozhodovania, mal byť členom senátu 3To JUDr. Vladimír Sučík. Žiadal preto dovolací súd, aby zrušil uznesenie odvolacieho súdu z 2. marca 2017, sp. zn. 3To/91/2016 a prikázal odvolaciemu súdu aby vec opätovne prerokoval a rozhodol.

Prokurátor Krajskej prokuratúry Žilina (ďalej len „prokurátor“) sa k dovolaniu podanom bratom obvineného V. T. vyjadril podaním z 15. júla 2020, v ktorom uviedol, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu o odvolaní nedisponoval, ako ani v súčasnosti nedisponuje poznatkami a informáciami,

pre ktoré by mal prijať záver o nezákonnom zložení senátu odvolacieho súdu. Z rozvrhu práce odvolacieho súdu a jeho dodatkov pre dané obdobie vyplýva, že zloženie senátu bolo determinované príslušnými pasážami aktuálneho znenia. Prokurátor považuje dovolanie za nedôvodné a navrhol, aby ho dovolací súd podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Obvinený podal dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu z 2. marca 2017, sp. zn. 3To/91/2016 z rovnakého dovolacieho dôvodu a s rovnakým odôvodnením ako jeho brat V. T..

O podaných dovolaniach bolo pôvodne rozhodnuté uznesením dovolacieho súdu z 2. júna 2021, sp. zn. 3Tdo/71/2020 tým spôsobom, že boli podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku zamietnuté.

Na základe ústavnej sťažnosti obvineného rozhodol Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom zo 17. augusta 2022, č. k. I. ÚS 322/2022-29 tak, že uznesením dovolacieho súdu z 2. júna 2021, sp. zn. 3Tdo/71/2020 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jeho právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, predmetné uznesenie zrušil a vec dovolaciemu súdu vrátil na ďalšie konanie. Z odôvodnenia nálezu vyplýva, že obvineným uplatnená námietka, ohľadom určenia zastupujúcej sudkyne ústnym rozhodnutím riadiaceho predsedu zastupujúceho senátu je relevantná, keďže z uznesenia dovolacieho súdu dostatočne jasne a zreteľne nevyplýva, či takýto spôsob určenia zastupujúceho sudcu je v súlade s požiadavkami kladenými ústavou na určenie zákonného sudcu. Ústavný súd upriamil pozornosť na svoj nález z 28. januára 2021, č. k. II. ÚS 287/2020 z ktorého vyplýva, že nie je ústavnoprávne akceptovateľné, ak súd v rozvrhu práce nevymedzí konkrétnych sudcov, ktorí majú vo veci rozhodovať, vrátane algoritmu ich výberu, rovnako ako nie je ústavnoprávne akceptovateľné, keď je obsadenie senátu prenechané na rozhodnutí súdneho funkcionára, ktoré sa deje za „zatvorenými dverami“. V aktuálnej veci bola v odvolacom konaní zastupujúca sudkyňa určená do senátu, ktorý vo veci rozhodoval ústnym rozhodnutím riadiaceho predsedu zastupujúceho senátu, síce v súlade so znením rozvrhu práce platného a účinného v čase rozhodovania o odvolaní, avšak za súčasnej absencie nevyhnutného popisu algoritmu, na základe ktorého riadiaci predseda zastupujúceho senátu určil práve túto konkrétnu sudkyňu. V zmysle záverov ústavného súdu mohli takýmto spôsobom vzniknúť pochybnosti, či rozvrh práce odvolacieho súdu je v súlade s požiadavkami, ktoré na neho kladie ústava a medzinárodné dokumenty, ktorými je Slovenská republika viazaná. Ústavný súd tak prikázal dovolaciemu súdu znova rozhodnúť o podanom dovolaní obvineného s tým, že dovolací súd je viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v predmetnom náleze.

Po zrušení uznesenia dovolacieho súdu z 2. júna 2021, sp. zn. 3Tdo/71/2021, nálezom ústavného súdu zo 17. augusta 2022, č. k. I. ÚS 322/2022-29, bola vec predložená dovolaciemu súdu na rozhodnutie o dovolaniach podaných bratom obvineného V. T. a obvineným 25. augusta 2022. Trestná vec sa na vrátila do senátu 3T, ktorý podľa platného a účinného rozvrhu práce rozhoduje v zložení JUDr. Jana Kostolanská, JUDr. Petr Kaňa a JUDr. Jozef Šutka. Vzhľadom na dlhodobú práceneschopnosť JUDr. Jozefa Šutku, dovolací súd rozhodol v zmysle čl. X ods. 9 a čl. XVI ods. 4 Rozvrhu práce pre Najvyšší súd Slovenskej republiky pre rok 2022 o zastupovaní sudcov v zložení JUDr. Jana Kostolanská, JUDr. Pavol Farkaš, JUDr. Petr Kaňa.

Podľa § 362b ods. 1 Trestného poriadku po doručení nálezu ústavného súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu alebo jeho časť, pokračuje orgán činný v trestnom konaní alebo súd v tom štádiu trestného konania, ktoré bezprostredne predchádzalo vydaniu zrušeného rozhodnutia, ak zákon alebo nález ústavného súdu neustanoví inak. Orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci ústavný súd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky o podaných dovolaniach postupom podľa § 382a Trestného poriadku rozhodol na neverejnom zasadnutí, pretože zistil, že dôvody dovolania, ktoré boli podané v prospech obvineného, sú zjavné preukázané a je zjavné, že dovolaním vytýkané nedostatky povedú k postupu

podľa § 386 a § 388 ods.1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku), pred vydaním rozhodnutia skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že obe dovolania sú prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku, § 566 ods. 3 Trestného poriadku], boli podané oprávnenými osobami [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 369 ods. 5 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku, § 63 ods. 5 Trestného poriadku, § 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony [ďalej len „zákon č. 62/2020 Z. z.“], § 2 zákona č. 62/2020 Z. z.), na zákonom určenom mieste [§ 370 ods. 3 Trestného poriadku, § 63 ods. 6 písm. a) Trestného poriadku] a napĺňajú obsahové náležitosti podľa § 374 Trestného poriadku.

Po vykonaní takto vymedzeného formálneho prieskumu prípustnosti podaných dovolaní dovolací súd pristúpil k ich predbežnému preskúmaniu v intenciách ustanovenia § 378 Trestného poriadku a nezistiac takú okolnosť, pre ktorú by bolo dovolania nutné z formálnych dôvodov podľa § 382 písm. a) až f) Trestného poriadku paušálne odmietnuť, určil na ich preskúmanie termín verejného zasadnutia, na ktorom preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého uznesenia, ako aj správnosť postupu konania, ktoré rozhodnutiu predchádzalo a zistil, že dovolania obvineného a brata obvineného V. T. sú s poukazom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku dôvodné. Následne v ten istý deň verejne vyhlásil rozsudok prijatý na verejnom zasadnutí.

Podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak súd rozhodol v nezákonnom zložení.

Nezákonným zložením je v zmysle predmetného ustanovenia napríklad nasledujúci demonštratívny výpočet procesne neprípustných situácií: namiesto senátu rozhodol samosudca, senát rozhodne v neúplnom zložení, alebo ak prísediacemu uplynulo funkčné obdobie. Nezákonným zložením súdu je takisto aj prípad účasti sudcu na rozhodovaní v senáte, ak je tento sudca zo zákona vylúčený alebo bol z rozhodovania vylúčený.

Nezákonne zloženým súdom sa teda v nadväznosti na vyššie uvedené rozumie súd, ktorý je obsadený v rozpore s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.

V tejto súvislosti je potrebné akcentovať obsah čl. 48 ods. 1 veta prvá ústavy, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Účelom práva, priznaného podľa článku ústavy uvedeného v predchádzajúcom odseku, je zabezpečiť občanovi, aby ochranu jeho práv poskytol sudca ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc o veci konať a aby ochranu práva v rámci súdnej moci poskytol sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný (II. ÚS 87/2001).

Podľa § 3 ods. 3 veta prvá a druhá zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon 757/2004 Z. z.“) zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte.

Podľa § 51 ods. 1 veta prvá zákona č. 757/2004 Z. z., ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridávajú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí.

Podľa § 51 ods. 4 písm. b) zákona č. 757/2004 Z. z., ak odsek 5 neustanovuje inak, náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom, sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade zmeny v obsadení

súdu sudcami, a to vrátane zmeny v dôsledku dočasného pridelenia sudcu; pri zmene v zložení senátu sa vec ponecháva v pôvodnom senáte, alebo sa prerozdelení do iného senátu, kde sa zaraďuje sudca spravodajca tak, aby prerozdelením vecí bola zabezpečená rovnomerná zaťaženosť senátov na súde.

Sudcovia a prísediaci vykonávajú v súlade s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky a v jej mene súdnu moc, pričom Slovenská republika ručí za to, že súdna moc je uvedenými subjektmi vykonávaná v súlade s právnym poriadkom. Stručne vzaté, uvedené vyjadruje záver, že Slovenská republika napokon znáša zodpovednosť za to, ak sudca alebo prísediaci pri výkone súdnej moci porušia ústavu alebo iné právne predpisy nižšej právnej sily. Ústavný súd pritom už v skoršej judikatúre odmietol taký výklad, podľa ktorého by právo na zákonného sudcu zahŕňalo výlučne právo na jedného zo sudcov senátu, ktorému vec bola pridelená. Logickým výkladom možno dospieť k tomu, že právo priznané čl. 48 ods. 2 ústavy nie je možné vnímať izolovane ako právo na „zákonného predsedu senátu“; naopak, v takomto prípade je potrebné pojem senát vnímať ako súdne teleso zložené tak zo sudcu, ako aj členov senátu (prísediach), čiže extenzívne. Zákonným sudcom je v kontexte uvedeného každý sudca a prísediaci pridelený do konkrétneho senátu. Člen príslušného senátu je zákoným sudcom strany konania bez ohľadu na to, či je predsedom senátu alebo sudcom spravodajcom, resp. predsedom senátu v tzv. senátnych veciach podľa § 237 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku s poukazom na § 14 zákona č. 757/2004 Z. z. (primerane III. ÚS 212/2011 a III. ÚS 31/2001).

K zmene v zložení senátov vo veciach už pridelených na prerokovanie a rozhodnutie, by malo s poukazom na vyššie vyjadrené, dochádzať len výnimočne a výlučne na základe zákona. Zákoným sudcom sa totiž stáva sudca, ktorému bola vec pridelená na rozhodnutie; odňať vec jednému sudcovi a prideliť ju inému sudcovi možno iba zákonom ustanoveným postupom po splnení zákonom určených podmienok na odňatie vecí. Zmena v zložení senátu sa môže týkať prísediaceho alebo aj predsedu senátu. „Zmenou“ v uvedenom zmysle slova je aj zmena samosudcu. Aj v takomto prípade sa na základe súhlasu obžalovaného pripúšťa možnosť pokračovať v hlavnom pojednávaní. Iná výmena sudcu spravidla nepredstavuje zmenu v osobe sudcu, predsedu senátu alebo prísediaceho takú zmenu, ktorá by bola súladná so zákonom a ústavou.

Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu s poukazom na V. T. a obvineným namietaným nezákonne zloženým senátom odvolacieho súdu zistil, že dňa 16. septembra 2016 bolo odvolaciemu súdu predložené odvolanie obvineného, ktoré podal proti rozhodnutiu súdu I. stupňa zo 16. júna 2016, sp. zn. 28Tk/2/2015 (č. l. 545 spisu). Zo zápisnice o verejnom zasadnutí z 2. marca 2017 vyplýva, že odvolací súd o odvolaní obvineného rozhodoval v senáte 3To, ktorý bol v zložení: predseda senátu JUDr. Milan Repáš a členovia senátu JUDr. Mária Urbanová a Mgr. Miroslav Mazúch (č. l. 572 spisu). V. T. a obvinený v dovolaní namietali, že podľa v tom čase platného a účinného rozvrhu práce mal byť členom senátu 3To sudca JUDr. Vladimír Sučík.

Dovolací súd preskúmal verejne dostupný rozvrh práce odvolacieho súdu na rok 2016 s dodatkom 5 - účinné znenie od 15. septembra 2016 (t. j. rozvrh práce platný a účinný v čase nápadu trestnej veci), ktorý v bode II. 4. personálne obsadenie jednotlivých súdnych oddelení a ich označenie, určoval zloženie senátu 3To zo sudcov JUDr. Juraj Krupa, JUDr. Milan Repáš a JUDr. Vladimír Sučík. V čase rozhodovania vo veci (t. j. 2. marca 2017), podľa v tom čase účinného rozvrhu práce odvolacieho na rok 2017, bolo zloženie senátu 3To zo sudcov JUDr. Vladimír Sučík, JUDr. Milan Repáš a Mgr. Miroslav Mazúch.

Následne dovolací súd urobil dopyt u odvolacieho súdu, aby do predloženého spisu doložil podklady, z ktorých vyplýva, akým spôsobom bol senát 3To v deň rozhodovania o odvolaní obvineného kreovaný.

Dňa 10. februára 2021 bolo dovolaciemu súdu doručené podanie odvolacieho súdu, v rámci ktorého JUDr. Vladimír Sučík, ako predseda senátu 3To odvolacieho súdu objasnil kreovanie senátu v čase rozhodovania o odvolaní obvineného. Dôvodom neprítomnosti sudcu JUDr. Vladimíra Sučíka v senáte 3To v čase rozhodovania vo veci obvineného bola jeho dočasná práceneschopnosť. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné nahradiť sudcu JUDr. Vladimíra Sučíka a tak bola do senátu 3To ako náhradná

členka určená JUDr. Mária Urbanová a to na základe ústneho rozhodnutia riadiaceho predsedu senátu 2To. Uvedená skutočnosť vyplývala z rozvrhu práce odvolacieho súdu na rok 2017 s dodatkom 3, konkrétne z bodu II. 2.4 určenie spôsobu zastupovania, podľa ktorého bol zastupujúcim senátom senátu 3To odvolacieho súdu v prvom rade senát 2To a v druhom rade senát 1To.

Súčasťou predmetného podania odvolacieho súdu boli nasledovné prílohy:

- potvrdenie odvolacieho súdu zo 16. septembra 2016 o pridelení trestnej veci obvineného do senátu 3To,
- rozhodnutie prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku z 8. septembra 2016 o odvolaní sudcu JUDr. Juraja Krupu z funkcie sudcu a
- potvrdenie vedúcej osobného úradu odvolacieho súdu Mgr. U. Q. o práceneschopnosti JUDr. Vladimíra Sučika v čase od 20. februára 2017 do 6. marca 2017.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolanie obvineného napadlo odvolaciemu súdu dňa 16. septembra 2016, na základe čoho bola predmetná trestná vec náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky pridelená do senátu 3To, ktorý rozhodoval 2. marca 2017 o zamietnutí odvolania obvineného podľa § 319 Trestného poriadku a to v zložení: JUDr. Milan Repáš - predseda senátu a sudcovia JUDr. Mária Urbanová a Mgr. Miroslav Mazúch - sudca spravodajca (viď. zápisnica o verejnom zasadnutí na č. 1. 572 a nasl. spisu).

Ako vyplynulo z podkladov, ktoré dovolaciemu súdu dňa 10. februára 2021 predložil odvolací súd, JUDr. Vladimír Sučík sa rozhodovaniu vo veci z dôvodu práceneschopnosti nezúčastnil a v zmysle ústneho rozhodnutia riadiaceho predsedu senátu 2To, ktorý bol podľa rozvrhu práce zastupujúcim senátom 3To, bola ako zastupujúca sudkyňa určená JUDr. Mária Urbanová.

Dovolací súd musí vo vyššie uvedených súvislostiach konštatovať, že senát odvolacieho súdu 3To, dňa 2. marca 2017 v trestnej veci obvineného vedenej pod sp. zn. 3To/91/2016, rozhodoval v nezákonnom zložení, pretože sudkyňa JUDr. Mária Urbanová zo zastupujúceho senátu 2To, bola ako zastupujúca sudkyňa určená do senátu 3To ústnym rozhodnutím riadiaceho predsedu zastupujúceho senátu 2To. Z uvedeného vyplýva, že sudkyňa JUDr. Mária Urbanová bola ako zastupujúca členka určená do senátu 3To síce v súlade s platným a účinným rozvrhom práce odvolacieho súdu (t. j. ústnym rozhodnutím riadiaceho predsedu senátu 2To), avšak za absencie nevyhnutného popisu algoritmu, na základe ktorého riadiaci predseda senátu určil práve túto konkrétnu sudkyňu.

K porušeniu práva na zákonného sudcu dochádza, ak je sudca určený buď v rozpore s rozvrhom práce, alebo je síce určený v súlade s ním, ale na základe takého ustanovenia (pravidla), ktoré odporuje zákonu (I. ÚS 581/2017, II. ÚS 16/2011, III. ÚS 91/2018).

Určenie zastupujúceho sudcu ako člena zastupujúceho senátu do zastupovaného senátu za jeho absentujúceho sudcu tým spôsobom, že ho určí riadiaci predseda zastupujúceho senátu, nespĺňa požiadavku náhodilosti, predvídavosti a transparentnosti rozvrhu práce v súvislosti s pridelením vecí a určením sudcov, ktorí vo veci rozhodnú. Nie je ústavnoprávne akceptovateľné, ak súd v rozvrhu práce nevymedzí konkrétnych sudcov, ktorí majú vo veci rozhodovať vrátane algoritmu ich výberu (III. ÚS 287/2020).

Na základe uvedených úvah dospel dovolací súd k záveru, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku je naplnený.

Dovolací súd preto so zreteľom na uvedené zistenia podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil vo výroku tohto rozsudku porušenie zákona v neprospech obvineného, preto podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil uznesenie odvolacieho súdu z 2. marca 2017, sp. zn. 3To/91/2016 ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zrušil aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad, a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal odvolaciemu súdu, aby vec v potrebnom rozsahu opätovne prerokoval a rozhodol.

Pri opätovnom prerokovaní a rozhodnutí bude potrebné, aby sa odvolací súd dôsledne riadil vyššie vyjadreným právnym názorom dovolacieho súdu vo vzťahu k zákonnému zloženiu senátu.

S ohľadom na uvedené bude odvolací súd povinný vykonať odvolacie konanie opätovne a to v zákonom zložení senátu.

Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku, ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na základe dovolania výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe.

Vzhľadom k tomu, že obvinený v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom súdu I. stupňa zo 16. júna 2016, sp. zn. 28Tk/2/2015, v spojení s uznesením odvolacieho súdu z 2. marca 2017, sp. zn. 3To/91/2016 a dovolací súd v konaní o dovolaní zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu, podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku bolo potrebné rozhodnúť súčasne o väzbe.

Podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil, a ak vzhľadom na osobu obvineného, povahu alebo závažnosť trestného činu, pre ktorý je trestne stíhaný, nie je v čase rozhodovania o väzbe možné väzbu nahradiť podľa § 80 alebo § 81.

Dôvod preventívnej väzby [§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] je daný vtedy, ak z konania obvineného alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Účelom preventívnej väzby je chrániť spoločnosť pred tým, aby obvinený:

- a) pokračoval v trestnej činnosti, alebo
 - b) dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo
 - c) vykoná trestný čin, ktorý pripravoval, alebo
 - d) vykoná trestný čin, ktorým hrozil,
- a tak zabrániť škodlivým dôsledkom, ktoré by uskutočnením zámeru obvineného mohli nastať.

Existencia väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je u obvineného daná najmä mimoriadne závažným charakterom, spôsobom a rozsahom násilnej trestnej činnosti, ktorá sa obvinenému kladie za vinu. Preto aj s ohľadom na osobu obvineného hrozí vysoké riziko, že v prípade jeho nevzatia do väzby by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Z uvedených dôvodov má dovolací súd za to, že u obvineného je dôvodná obava, že bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti a preto dovolací súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku II. tohto rozsudku.

Dovolací súd zároveň skúmal, či by väzbu obvineného nebolo možné nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 80 ods. 2 tretia veta Trestného poriadku, ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 3 písm. a), c), alebo e), alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa odseku 3 alebo podľa § 81 ods. 4, možno záruku alebo sľub prijať alebo uložiť dohľad, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že procesné prostriedky, ktorými možno nahradiť väzbu, možno v prípade, ak je skutok právne kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin, použiť len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Výnimočné okolnosti prípadu sa posudzujú z hľadiska pomerov páchatelia a určitých okolností prípadu.

Dovolací súd poznamenáva, že prepustenie obvineného z väzby alebo jeho ponechanie na slobode nahradením väzby prostriedkom prípustným podľa vnútroštátneho práva, ktorý je miernejší ako obmedzenie osobnej slobody (§ 80 a § 81 Trestného poriadku) a ktorý je zároveň spôsobilý zabezpečiť účel väzby, je možnosťou, ale nie právom obvinenej osoby, ktorej sloboda je, alebo má byť obmedzená. Pri rozhodovaní musí súd zvažovať, či nahradenie väzby preváži nad dôvodnou obavou vyjadrenou v ustanoveniach § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku.

V danom prípade dovolací súd z predloženého spisu nezistil také okolnosti, ktoré by mohli byť v zmysle ustanovení § 80 ods. 2 tretia veta Trestného poriadku považované za výnimočné. Navyše s poukazom na typový charakter spáchanej trestnej činnosti, ktorá sa kladie obvinenému za vinu, nemožno dospieť k tomu, že by prípadné nahradenie väzby procesným prostriedkom náhrady väzby malo svoj praktický účel, pričom má dovolací súd za to, že toto by sa nepochybne minulo účinku s poukazom na praktickú nemožnosť efektívneho výkonu takejto kontroly dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyselne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.